

W ZESZYCIE

W 2016 roku upłynęło 50 lat od założenia Towarzystwa Kultury Języka, którego organem jest „Poradnik Językowy”. W tym zeszycie drukujemy teksty referatów wygłoszonych podczas okolicznościowej sesji związanej z tym wydarzeniem, która odbyła się 8 listopada 2016 r. w ramach cyklicznej ogólnopolskiej konferencji naukowej „Dialog pokoleń”.

– Towarzystwo Kultury Języka zostało założone przez Profesora Witolda Doroszewskiego w 1966 r. dla rozwijania dbałości o kulturę języka, organizowania poradnictwa językowego, popularyzowania wiedzy o języku oraz współdziałania z władzami oświatowymi w sprawach nauczania języka polskiego.

– „Poradnik Językowy” (organ Towarzystwa Kultury Języka od 1971 r.) służy – od momentu jego powstania w 1901 r. – kształtowaniu normy językowej polszczyzny oraz zgodnych z kulturą języka i etyką słowa obyczajów społecznej komunikacji, a także rozwojowi wiedzy o języku polskim w różnych jej aspektach.

– *Polityka językowa* i *kultura języka* to dwa podstawowe pojęcia językoznawstwa preskryptywnego; są one różnie definiowane, ale najczęściej politykę językową (rozumianą jako działania dotyczące systemu językowego i świadomości językowej jego użytkowników) traktuje się jako część kultury języka.

– Relacje między kulturą języka / słowa a etyką słowa wykraczają dziś poza problemy komunikacji *stricte* językowej, obejmując również zagadnienia porozumiewania się za pomocą środków parajęzykowych (np. gesty, modulacja głosu) oraz środków obrazkowych (m.in. rysunek, fotografia).

– Termin *retoryka* można traktować jako hiperonim wobec terminu *kultura języka*, jeśli przyjmiemy, że klasyczna retoryka traktuje poprawność językową (*latinitas* // *hellenismós*) jako jedno, ale nie jedyne (obok stosowności, jasności i ozdobności) kryterium oceniania wartości wypowiedzi.

– Kategoria poprawności i niepoprawności językowej występuje już w oświeceniowych gramatykach języka polskiego w odniesieniu do kwestii z zakresu pisowni, wymowy, odmiany, struktury wyrazów i ich stosowności, łączliwości składniowej oraz jasności wypowiedzi.

Towarzystwo Kultury Języka – „Poradnik Językowy” – kultura języka – kultura słowa – poprawność języka – kryteria poprawności językowej – polityka językowa – etyka słowa – mowa nienawiści – retoryka – retoryczne kryteria oceniania wartości wypowiedzi – oświeceniowe gramatyki języka polskiego.

Red.